

GADA PĀRSKATS 2011

Kopsavilkums (LV)

eiopa

EUROPEAN INSURANCE
AND OCCUPATIONAL PENSIONS AUTHORITY

Kopsavilkums

Kopsavilkums

EAAPI sāka darbību kā Eiropas uzraudzības iestāde 2011. gadā. EAAPI galvenās prioritātes 2011. gadā bija šādas jomas:

1. “Maksātspēja II”
2. Aroda pensijas
3. Patērētāju tiesību aizsardzība un finanšu inovācija
4. Uzraudzības kolēģija un pārrobežu krīzes pārvarēšana un noregulēšana
5. Finanšu stabilitāte

Kopsavilkums

1. "Maksātpēja II"

EAAPI 2011. gadā galveno uzmanību pievērsa "Maksātpēja II" regulatīvo pasākumu galīgā kopuma, kā arī standartu projekta un pamatnostādņu sagatavošanai.

Viens no galvenajiem EAAPI sasniegumiem 2011. gadā bija ziņojums par Piekto kvantitatīvo ietekmes novērtējumu (QIS5), kurā apkopota to īstenošanas pasākumu iespējamā ietekme, kurus izstrādās "Maksātpēja II" tiesiskajam regulējumam. QIS5 ir mērķtiecīgākais un visaptverošākais ietekmes novērtējums finanšu nozarē — to veicot, tika tieši iesaistītas vairāk nekā 2500 struktūras un 100 uzraudzības iestādes no dalībvalstīm un EAAPI, kuras gandrīz gadu strādāja kopā.

EAAPI 2011. gadā uzsāka oficiālu sabiedrisko apspriešanu divās jomās, kurās liela nozīme ir sākotnējai apspriešanai nozarē un sagatavošanas darbam. Tika apspriests ziņojumu sniegšanas un informācijas atklāšanas standartu projekts un pamatnostādnes, kā arī pašu riska un maksātpējas novērtējuma (PRMN) pamatnostādnes.

EAAPI 2011. gada beigās iesniedza papildu ieteikumu Eiropas Komisijai par nedzīvības apdrošināšanas parakstīšanas riska moduļa kalibrēšanu. Katastrofu riska jomā EAAPI iesniedza galīgo ieteikumu par īstenošanas pasākumiem attiecībā uz vairākām atliktām nedzīvības un veselības apdrošināšanas katastrofu riska lietām.

Vairākas darba grupas pabeidza darbu 2011. gadā, publicējot šādus ziņojumus: "Apdrošināšanas prēmiju un rezerves riska faktoru kalibrēšana "Maksātpēja II" standarta formulā" un "Darba grupas ziņojums par plānoto peļņu no nākamajiem prēmiju maksājumiem".

Visbeidzot, kopš EAAPI Apdrošināšanas un pārapirošināšanas nozares ieinteresēto personu grupas dibināšanas EAAPI ir guvusi labumu no tās zināšanām un viedokļu un interešu dažādības, kā arī aktīvi iesaistījusi grupas locekļus "Maksātpēja II" galvenajos aspektos.

2. Aroda pensijas

EAAPI darba galvenais mērķis aroda pensiju jomā 2011. gadā bija izstrādāt EAAPI atbildi Eiropas Komisijas uzaicinājumam sniegt ieteikumus par Direktīvas 2003/41/EK par papildpensijas kapitāla uzkrāšanas institūciju darbību un uzraudzību (PKUI direktīva) pārskatīšanu.

Darbu pie uzaicinājuma sniegt ieteikumus organizēja četrās apakšgrupās, kuras strādāja paralēli un visas bija Aroda pensiju komitejas (OPC) pakļautībā.

EAAPI 2011. gadā pabeidza vairākus uz novērtējumiem balstītus ziņojumus par ziņošanas prasībām, ar garantētu iemaksu shēmām saistītiem riska veidiem un pirmsuzņemšanas informāciju. Šos novērtējumus veica, lai atbildei uz uzaicinājumu sniegt ieteikumus nodrošinātu vienotu tehnisko bāzi. EAAPI 2011. gadā veica divas sabiedriskās apspriešanas par savu ieteikumu projektu. Pirmā apspriešana par atsevišķiem uzaicinājuma sniegt ieteikumus aspektiem notika laikposmā starp 2011. gada 8. jūliju un 2011. gada 15. augustu. Otrā apspriešana par visu ieteikumu projektu — laikposmā starp 2011. gada 25. oktobri un 2012. gada 2. janvāri.

EAAPI 2011. gadā arī sniedza ieguldījumu ESRK attiecībā uz PKUI datu prasībām un publicēja atkārtotu ziņojumu par tirgus attīstību.

3. Patērētāju tiesību aizsardzība un finanšu inovācija

No pirmās dienas EAAPI uzskata patērētāju tiesību aizsardzību par savu galveno uzdevumu un jomu, kurā jāveic pārmaiņas, un EAAPI ir aktīvi darbojusies patērētāju tiesību aizsardzības un finanšu inovācijas jomā.

2011. gada laikā iestāde sagatavoja "Priekšlikumu pamatnostādņem par sūdzību izskatīšanu, ko veic apdrošināšanas uzņēmumi", ziņojumu par apdrošināšanas uzņēmumu labāko praksi sūdzību izskatīšanas jomā un pabeidza "Ziņojumu par kompetento iestāžu finanšu lietpratību un izglītības iniciatīvām". EAAPI arī savāca datus par patēriņa tendencēm no EAAPI locekļiem, lai sagatavotu sākotnējo pārskatu, analizējot informāciju par minētajām tendencēm un ziņojot par tām.

Iestāde arī sniedza attiecīgu ieguldījumu Eiropas Komisijas Apdrošināšanas starpniecības direktīvas (IMD) pārskatīšanā, veicot plašu sankciju (gan kriminālo, gan administratīvo) novērtējumu, kuras valstu tiesību aktos paredzētas par IMD noteikumu pārkāpumiem.

Arī ārējām saistībām, piemēram, EAAPI divu ieinteresēto personu grupu ekspertu ieguldījumam un noorganizētajai pirmajai EAAPI Patērētāju aizsardzības stratēģijas dienai, bija ievērojama nozīme EAAPI mērķu sasniegšanā 2011. gadā.

¹Šo un citas publikācijas var aplūkot EAAPI tīmekļa vietnē sadaļā "Publikācijas".

4. Uzraudzības kolēģija un pārrobežu krīzes pārvarēšana un noregulēšana

EAAPI uzdevums ir ne tikai veikt regulatīvo darbu, bet arī konkrētas pārraudzības funkcijas, tostarp uzņemties dažādu uzraudzības kolēģiju locekļu amatus.

EAAPI kolēģijas darba vispārējais stratēģiskais mērķis ir konsolidēt Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) uzraudzības kopienas un to apdrošināšanas grupu nostāju, kuras darbojas pāri robežām, lai veicinātu grupu un atsevišķu uzņēmumu uzraudzību. 2011. gadā EEZ tika reģistrētas apmēram 89 apdrošināšanas grupas ar pārrobežu uzņēmumiem. Gada laikā 69 grupām izveidoja uzraudzības kolēģijas, kuras rīkoja vismaz vienu faktisku sanākumi vai telekonferenci. Kopumā 14 valstu uzraudzības iestādes darbojās kā grupu uzraudzītājas, lai rīkotu pasākumus. Izveides posmā pirmajā gadā pēc dibināšanas EAAPI apmeklēja 55 grupu kolēģijas sanāksmes un/vai telekonferences.

EAAPI sadarbībā ar citām Eiropas uzraudzības iestādēm 2011. gada sākumā izstrādāja pagaidu procedūru kopumu ārkārtas situāciju pārvarēšanai. 2011. gada martā valsts norīkoja ekspertu krīzes pārvarēšanas jautājumos, un EAAPI sāka strādāt pie pastāvīga krīzes pārvarēšanas regulējuma izveides. Galvenais mērķis ir izstrādāt krīzes pārvarēšanas stratēģisko politiku. Darba grupa krīzes pārvarēšanas jomā 2011. gada beigās iesniedza visaptverošu ietvaru lēmumu pieņemšanai par krīzes novēršanu un krīzes pārvarēšanu.

5. Finanšu stabilitāte

EAAPI finanšu stabilitātes iniciatīvu kopējais mērķis 2011. gadā bija agrīnā stadijā noteikt tendences, iespējamo risku un vājās vietas, kuras rodas mikroekonomikas un makroekonomikas attīstības rezultātā, un vajadzības gadījumā informēt attiecīgās ES iestādes. To panāca, veicot konkrētu un regulāru tirgus uzraudzību, informācijas apmaiņu un apspriedes par riska mazināšanas pasākumiem Finanšu stabilitātes komitejā (FSC). Ņemot vērā šo mērķi, EAAPI Finanšu stabilitātes komiteja 2011. gada oktobrī izveidoja pirmo (izmēģinājuma) riska instrumentu paneli, kas ietver vienotu kvantitatīvu un kvalitatīvu rādītāju kopumu, kuri palīdz noteikt un novērtēt sistēmisko risku. Šā instrumentu paneļa pilnveidošana ir jāturpina, Eiropas uzraudzības iestādēm un ESRK sadarbojoties.

2011. gada laikā EAAPI aktīvi piedalījās ESRK koordinācijas komitejas darbā, kuru izveidoja, lai palīdzētu ESRK lēmumu pieņemšanas procesā. EAAPI piedalījās arī ESRK Konsultatīvajā speciālistu komitejā (KSK) un tās tehniskajās apakškomitejās, galveno uzmanību pievēršot to jautājumu noteikšanai, kuri, iespējams, būs sistēmiski svarīgi apdrošināšanas un PKUI nozarē.

Turklāt EAAPI piedalījās apvienotajā KSK un Konsultatīvās zinātniskās komitejas (KZK) ekspertu grupā, kura nodarbojas ar valsts parādu regulējumu.

Trīs Eiropas uzraudzības iestādes un ESRK 2011. gadā parakstīja kopīgu "Nolīgumu par īpašu konfidencialitātes procedūru ieviešanu ESRK sekretariātā, lai sargātu informāciju par atsevišķām finanšu iestādēm un informāciju, kas ļauj atpazīt atsevišķas finanšu iestādes".

EAAPI arī sāka izstrādāt aktuālajiem un vēsturiskajiem datiem paredzētas datubāzes papildpensijas kapitāla uzkrāšanas institūcijām un apdrošināšanas un pārpadrošināšanas uzņēmumiem Eiropas Savienībā.

EAAPI sadarbībā ar ESRK, ECB un EBI 2011. gadā veica saskaņotus Eiropas un neliela apjoma stresa testus apdrošināšanas nozarei.

EAAPI 2011. gada jūnijā un decembrī publicēja divus pusgada "Finanšu stabilitātes ziņojumus", kuros tika sniegts Eiropas apdrošināšanas, pārapsdrošināšanas un PKUI ekonomiskās stabilitātes novērtējums. EAAPI 2011. gada decembrī iesniedza sabiedriskajai apspriešanai datu paziņošanas veidņu kopumu, kuras nepieciešamas regulārai sektorālā riska novērtēšanai un finanšu attīstības uzraudzībai, kad "Maksātspēja II" stāsies spēkā.

Ārējā saziņa

Viens no EAAPI jaunajiem uzdevumiem ir veicināt dialogu un sadarbību ar uzraudzības iestādēm ārpus Eiropas Savienības. EAAPI 2011. gadā nostiprināja esošās attiecības, uzsāka jaunus EAAPI dialogus un kontaktus regulatīvajā un uzraudzības jomā, aktīvi iesaistījās starptautisko standartu noteikšanas procesā un sagatavoja pamatu jauna EAAPI novērotāja — Horvātijas Finanšu pakalpojumu uzraudzības aģentūras (CFSSA) — uzņemšanai 2012. gadā. Turklāt Eiropas Komisijai tika savlaicīgi iesniegti pirmie ziņojumu projekti par trīs jurisdikciju (Šveice, Bermudas un Japāna) atbilstības novērtējumu.

EAAPI arī turpināja darbības, kas saistītas ar uzraudzības konvergenci un kultūru, piedāvājot vispārātzītu apmācību programmu. EAAPI un citas uzraudzības iestādes 2011. gadā novadīja 21 starpnozarū un nozaru semināru. Turklāt EAAPI noorganizēja trīs tādus publiskus pasākumus kā EAAPI ikgadējā konference, starptautiskā konference par Transatlantiskās apdrošināšanas grupas uzraudzību un EAAPI Patērētāju aizsardzības stratēģijas diena, kurā varēja piedalīties arī dalībnieki no nozares un ieinteresēto personu asociācijas. Vairāk nekā 1240 pārstāvji no uzraudzības iestādēm un nozares apmeklēja EAAPI apmācību pasākumus un publiskus pasākumus 2011. gadā.

Publiskās komunikācijas jomā EAAPI galveno uzmanību pievērsa dažādu tehnisku un tiesisku jautājumu skaidrošanai, kuri saistīti ar tās galvenajām darbības jomām — apdrošināšanu, "Maksātspēja II", PKUI, patērētāju tiesību aizsardzību, finanšu stabilitāti, finanšu inovāciju, un jauno Eiropas uzraudzības iestāžu (ESA) nozīmi. EAAPI 2011. gada beigās izveidoja speciālu e-pasta adresi iedzīvotāju jautājumiem.

EAAPI vadības pārstāvji 2011. gadā piedalījās 42 konferencēs, apaļā galda diskusijās un citos publiskos pasākumos, kā arī uzstājās ar 28 runām un prezentācijām. Viņi piedalījās arī 34 sanāksmēs ar nozares pārstāvjiem un starptautiskām regulatīvām iestādēm. Eiropas plašsaziņas līdzekļi izrādīja pieaugošu interesi par EFUS un jo īpaši par EAAPI darbību. EAAPI vadība sniedza 35 intervijas vairākiem plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem, un EAAPI preses centrs atbildēja uz 248 informācijas pieprasījumiem no plašsaziņas līdzekļiem. Veidojot attiecības ar plašsaziņas līdzekļiem, EAAPI noorganizēja 4 preses konferences un informatīvas sapulces, kā arī izdeva 32 paziņojumus presei un tīmeklim.

EAAPI 2011. gadā sagatavoja 20 ziņojumus un iesniegumus par svarīgiem jautājumiem, kuri paredzēti speciālistu auditorijai un ES iestādēm. EAAPI tīmekļa vietni 2011. gadā atvēra 150 514 individuāli apmeklētāji, kuri aplūkoja 5 048 246 lapas, kā arī klientiem tika nosūtīti 40 atgādinājumi ar elektroniskā pasta starpniecību.

Organizatoriskās izmaiņas

Attiecībā uz organizatoriskajiem jautājumiem viena no galvenajām EAAPI darba jomām 2011. gadā bija personāla atlase. 2011. gada 1. janvārī EAAPI bija 27 darbinieki, bet gada beigās — 56 darbinieki, tostarp daži valstu norīkoti eksperti. Arī vadības grupa palielinājās, pievienojoties diviem nodaļu vadītājiem.

Vēl viens svarīgs atskaites punkts, kuru EAAPI kā Eiropas iestādei vajadzēja ņemt vērā savā darbībā, bija dažādu ar jauno struktūru saistīto noteikumu īstenošana, ko tā veica paralēli un nekavējot iepriekš minēto tehnisko darbu.

Turpmāko gadu stratēģiskie mērķi

EAAPI 2011. gadā noteica šādus stratēģiskos mērķus katrā darbības jomā.

Attiecībā uz regulējumu iestāde

- veicina ES standartu noteikšanas procesu apdrošināšanas un PKUI uzraudzības jomā;
- pamatojoties uz EAAPI regulas 1. panta 2. punktā noteiktajiem tiesību aktiem, izstrādā saistošu tehnisko regulatīvo un īstenošanas standartu projektu;
- izdod pamatnostādnes un ieteikumus, lai nodrošinātu kopēju, vienotu un konsekventu Eiropas Savienības tiesību aktu piemērošanu un ieviestu konsekventu, efektīvu un konstruktīvu uzraudzības praksi;
- sniedz konsultācijas, lai izstrādātu Eiropas Savienībā uz risku orientētu regulējumu PKUI jomā;
- sniedz konsultācijas, lai izstrādātu ES krīzes novēršanas, pārvarēšanas un neregulēšanas regulējumu, kurš piemērots uzņēmējdarbības modelim apdrošināšanas jomā;
- darbojoties Eiropas uzraudzības iestāžu Apvienotajā komitejā, sniedz konsultācijas par ES regulējumu, ko piemēro finanšu konglomerātiem;
- pēc pieprasījuma un pēc pašas iniciatīvas sniedz atzinumus ES iestādēm savas kompetences jomās;
- veicina labāku regulējumu ES, izmantojot regulējuma izstrādei atbilstošas ietekmes novērtējuma metodoloģijas.

Attiecībā uz pārraudzību iestāde:

- sekmē un veicina uzraudzības kolēģiju apmaiņu ar attiecīgu informāciju un datiem;
- pārrauga un uzlabo uzraudzības kolēģiju darbību;
- nosaka kopējo gada rīcības plānu uzraudzības kolēģijām un uzrauga tā īstenošanu;
- izveido vienotu regulējumu uzraudzības pārskatīšanas procesa īstenošanai saskaņā ar "Maksātpēja II", lai veicinātu uzraudzības konvergenci;
- izstrādā darbības pamatu EAAPI un valstu uzraudzības iestāžu sadarbības mehānismiem, lai veicinātu saskaņotu un koordinētu krīzes pārvarēšanu Eiropas Savienībā;
- pārskata attiecīgo tehnisko regulatīvo un īstenošanas standartu un EAAPI izsniegto pamatnostādņu un ieteikumu piemērošanu valstu uzraudzības iestādēs;
- organizē un veic valstu uzraudzības iestāžu darbību salīdzinošu izvērtēšanu gan apdrošināšanas, gan PKUI jomā, lai turpinātu stiprināt uzraudzības rezultātu konsekveni.

Attiecībā uz patērētāju tiesību aizsardzību iestāde:

- sekmē apdrošinājumaņēmēju, pensiju shēmu dalībnieku un labuma guvēju aizsardzību, veicinot pārredzamību, vienkāršumu un taisnīgumu un izstrādājot standartizētāku un salīdzināmāku informāciju par produkta riska veidiem un izmaksām, attiecīgajām regulatīvajām prasībām un sūdzību iesniegšanas procedūrām;
- veicina patērētāju tiesību aizsardzību, izstrādājot vienotu metodoloģiju produkta īpatnību un izplatīšanas procesu ietekmes novērtēšanai, ne tikai attiecībā uz patērētāju tiesību aizsardzību, bet arī attiecībā uz finanšu iestāžu finansiālo stāvokli;
- brīdina par noteiktām finanšu darbībām vai vajadzības gadījumā uz laiku tās aizliedz vai ierobežo;
- savāc, analizē un ziņo par patēriņa tendencēm, nosakot un uzraugot patēriņam raksturīgus riska veidus, lai nodrošinātu, ka finanšu iestādes pienācīgi ņem vērā ar patērētāju tiesību aizsardzību saistīto risku;
- turpina veicināt nozares darbu apdrošināšanas produktu pārdošanas un tirdzniecības jomā un starpnozaru kontekstā, Eiropas uzraudzības iestāžu Apvienotajā komitejā — mazumtirdzniecības ieguldījumu produktu jomā, nodrošinot, ka pienācīgi tiek ņemtas vērā apdrošināšanas nozarei raksturīgās īpatnības;
- izstrādā minimālos standartus finanšu iestāžu to darbinieku apmācībai un kompetencei, kuri ir saskarē ar patērētājiem, un novērš vai mazina interešu konfliktus;
- veicina patērētāju finanšu lietpratību un izglītošanu, sniedzot informāciju par valstu uzraudzības iestāžu uzdevumiem un pienākumiem, kā arī norādot patērētājiem uz lietderīgu izglītības materiālu finanšu jomā;
- cenšas nodrošināt pietiekamu patērētāju tiesību nostiprināšanu, atbalstot efektīvas patērētāju tiesiskās aizsardzības procedūras izveidi gan finanšu iestādēs, gan piekļūstot kompetentiem alternatīvajiem strīdu risināšanas mehānismiem;
- palīdz novērtēt vajadzību veidot valstu apdrošināšanas garantiju shēmu Eiropas tīklu, kurš tiek atbilstoši finansēts un ir pietiekami saskaņots.

Attiecībā uz finanšu stabilitāti iestāde:

- pamatojoties uz informāciju, kas savākta, veicot apdrošināšanas un PKUI tirgus mikrouzraudzību, nosaka tendences, iespējamās riska veidus un vājās vietas;
- izstrādā stresa testu sistēmas un regulāri veic šīs pārbaudes, lai noteiktu vājās vietas, testētu tirgus stabilitāti, kā arī analizētu un mazinātu jebkurus sistēmiska riska gadījumus;
- veicina risku un vājo vietu noteikšanu finanšu sistēmā starpnozaru līmenī, strādājot Eiropas uzraudzības iestāžu Apvienotajā komitejā;
- apspriežoties ar ESRK, izstrādā atbilstošus kritērijus sistēmiska riska noteikšanai un uzraudzīšanai;
- savas kompetences jomā uzrauga, novērtē un ziņo par norisēm, kas attiecas uz finanšu tirgu stabilitāti, izmantojot gan informāciju sabiedrībai, gan valstu uzraudzības iestāžu savākto informāciju;
- piedalās ESRK darbā, lai nodrošinātu, ka pienācīgi tiek ņemtas vērā apdrošināšanas un PKUI nozarei raksturīgās īpatnības;
- cieši sadarbojas ar ESRK, sniedzot uzdevumu veikšanai vajadzīgo informāciju un nodrošinot, ka brīdinājumi un ieteikumi tiek pienācīgi izskatīti.

Ārējo attiecību jomā iestāde:

- veido attiecības un slēdz administratīvus nolīgumus ar uzraudzības iestādēm, starptautiskām organizācijām un trešo valstu iestādēm saskaņā EAAPI regulas tiesisko regulējumu;
- novērtē trešo valstu uzraudzības režīmus, lai sagatavotu lēmumus par atbilstību, kuri jāpieņem Eiropas Komisijai;
- veicina pareizu starptautisku standartu izstrādi apdrošināšanas un PKUI nozarē;
- stiprina divpusējas attiecības ar tām trešām valstīm, uz kurām attiecas atbilstības novērtējums.